

průběžný dialog o průběhu vzdělávání a výsledcích jejich dětí. Omezuje se tím možnost nastavování společných vzdělávacích strategií vycházejících z potřeb dětí.

Stejně jako v předchozím školním roce dochází v důsledku nedostatků v řízení škol ke stagnaci v kvalitě průběhu vzdělávání u 64,4 % škol a u více než 13,1 % škol ke zhoršení. Výrazné zlepšení bylo zjištěno pouze u 4 % a mírné u 23,1 % škol. V inspekčních zprávách jsou kromě hodnocení jednotlivých oblastí uvedeny také příležitosti ke zlepšení a konkrétní doporučení ČŠI pro zkvalitnění činnosti školy. Ta jsou v průběhu inspekční činnosti s vedením škol diskutována a projednávána. Přesto se opakovaně ukazuje, že ne všichni ředitelé dokážou s výstupy z inspekční činnosti systematicky a efektivně pracovat a činnost školy zkvalitňovat.

TABULKA 17 | Opatření uložená ČŠI školám

Uložení lhůty	Ano	Ne	Počet škol celkem
Při inspekční činnosti byla uložena lhůta k odstranění zjištěných nedostatků.	53,0	47,0	547
Při inspekční činnosti byla uložena lhůta k prevenci zjištěných nedostatků.	62,9	37,1	547
Ředitel školy přijal opatření / zaslal zprávu o přijetí opatření.	99,7	0,3	388

2.2 Průběh předškolního vzdělávání

2.2.1 Kvalita vzdělávacího procesu

V souladu s hlavním zaměřením činnosti ČŠI na vzdělávací proces věnovali školní inspektoři při inspekční činnosti největší pozornost průběhu vzdělávání a jeho kvalitě. Již několik let jsou sledována a hodnocena čtyři hlavní kritéria: zda pedagogové systematicky a účelně promýšlejí a připravují vzdělávání, dále jak široké spektrum strategií pro plnění stanovených cílů využívají, jak systematicky sledují vzdělávací pokrok každého dítěte a zda se zaměřují na sociální a osobnostní rozvoj každého dítěte.

První kritérium, tedy příprava vzdělávací nabídky, bylo v porovnání s loňskými údaji hodnoceno sice poměrně příznivě, přesto byl zaznamenán mírný pokles úrovně. Většina sledovaných vzdělávacích bloků byla formálně naplánována adekvátně potřebám dětí a v souladu s kurikulárními dokumenty školy (tedy se ŠVP PV), ale v realizaci byla skutečná efektivita často nízká, protože příprava byla v mnoha případech intuitivní, nesystematická a postrádala i vazbu na konkrétní podmínky školy, skupiny i každého dítěte. Minimálně ve čtvrtině případů byly zjištěny nedostatky týkající se nepřiměřené či jednotvárné nabídky.

Druhé kritérium – volba strategií a metod – se jeví velmi stabilní a podobně jako loni téměř třetina zhlédnutých vzdělávacích bloků byla na úrovni, která vyžaduje zlepšení. Podrobně je rozebráno v pojednání o jednotlivých ukazatelích vzdělávací práce. Rozhodně v tomto kritériu nebyl zaznamenán pozitivní posun, ale spíše stagnace.

Jednoznačně nejslabší z monitorovaných oblastí je úroveň vyhodnocování individuálního vzdělávacího pokroku dítěte. Tato situace dlouhodobě přetrvává, a dokonce se i zhoršuje. V aktuálním období neměla pedagogická diagnostika požadovanou úroveň a nepodporovala tedy žádoucím způsobem individualizaci vzdělávání ve většině případů (64 %). Je to nepříznivé i s ohledem na to, že individualizace vzdělávání a podpora potřeb každého dítěte jsou považovány za jednu z hlavních zásad vzdělávání (více v kapitole 2.2.2). Naopak zaměření na sociální a osobnostní rozvoj dětí se učitelům většinou daří, více než 87 % případů bylo hodnoceno pozitivně.

Při plánování a přípravě vzdělávání se dlouhodobě nedaří přizpůsobovat vzdělávací cíle věkovým a individuálním potřebám dětí. Jen třetina hodnocených vstupů byla správně diferencována. Učitelky sice vycházely převážně z očekávaných dovedností dětí uvedených ve školních a třídních vzdělávacích programech (v 82,1 %), ale většinou připravily činnosti pro všechny děti shodně, a to i v případě, že jsou ve třídě děti různého věku. Tento jev je zjišťován dlouhodobě a je v rozporu s požadavkem individualizace vzdělávání (více v kapitole 2.2.2).

Významným faktorem, který ovlivňuje kvalitu předškolního vzdělávání, jsou metody a organizační formy. Při hospitačních vstupech je na hodnocení těchto jevů kladen důraz. V uplynulém školním roce bylo v 67,5 % vzdělávání dobře organizačně promyšleno, ale přetrvávajícím nedostatkem je, že učitelky často nekladou důraz na to, aby vzdělávací nabídka vycházela důsledně z individuálních možností, schopností a zájmů dětí (zjištěno pouze v 43,4 %). Tento stav souvisí s již výše zmíněným nedostatečným využitím pedagogické diagnostiky při stanovení cíle vzdělávání. V předchozích letech bylo běžné, že spontánní a řízené aktivity byly výrazně provázané, v uplynulém roce to bylo patrné pouze v 59,5 %. Dlouhodobě nepříznivým jevem je skutečnost, že většina učitelek stále upřednostňuje metody, které umožňují jen minimální aktivizaci dětí (předávání hotových poznatků, vyprávění, práce s obrazovým materiálem, poslech textu, pracovní listy). Situace je umocněna frontální formou a zadáváním úkolů všem dětem shodně. Naopak